

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

1^η Δραστηριότητα

A1α.

Ο καθηγητής Ντέιβιντ Χολάντερ αναφέρεται στο μπάσκετ ως φιλοσοφία ζωής και επισημαίνει τις πιο επίκαιρες αρχές του αθλήματος. Αρχικά, υπογραμμίζει την απουσία σταθερών θέσεων και την ανάγκη προσαρμογής των παικτών σε καθεμία από αυτές. Αντίστοιχα, στη ζωή ο άνθρωπος οφείλει να είναι πολυπράγμων και να ανταποκρίνεται καθημερινά σε διαφορετικές συνθήκες. Ακόμα, ο καθηγητής τονίζει πως η υπέρβαση στο μπάσκετ είναι σημαντική. Το άθλημα απαιτεί από τους αθλητές να υπερβαίνουν δύσκολα εμπόδια, να θέτουν υψηλούς στόχους και να κατορθώνουν το αδύνατο. Με ανάλογο τρόπο οφείλει να δρα ο άνθρωπος και στη ζωή του, δηλαδή να στοχεύει ψηλά, να επιδιώκει την υλοποίηση των ονείρων και των φιλοδοξιών του παρά τις αντίξοες συνθήκες.

A1β.

Στην παράγραφο «Είναι μία ανάμνηση ... να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο» τα πέντε μέσα πειθούς με τις αντίστοιχες λέξεις/φράσεις είναι:

- Αφήγηση: «όταν ήμουν έξι ετών, ο πατέρας μου ασφατόστρωσε την αυλή μας και έστησε μία κανονική μπασκέτα».
- Μεταφορική χρήση της γλώσσας: «ένας ... τρόπος να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο» (το «πορεύεσαι» χρησιμοποιείται μεταφορικά για τη ζωή).
- Ασύνδετο σχήμα: «ένας ισχυρός, βασικός, βιώσιμος προσανατολισμός» (παράθεση επιθέτων χωρίς συνδέσμους).
- Ευθύς λόγος: «Κοίτα ψηλά».
- Πρώτο ρηματικό πρόσωπο: «ήμουν», «έμαθα» (α' ενικό).

2^η Δραστηριότητα

A2.

α) Ο τίτλος «Θα μπορούσε το μπάσκετ να σώσει τον κόσμο;» είναι ένας τίτλος ισχυρά επικοινωνιακός. Αρχικά προδιαθέτει τους αναγνώστες για το θέμα του κειμένου, που αφορά τις αρχές ενός αθλήματος, οι οποίες είναι απαραίτητες γενικά στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. Επίσης, η παρουσίασή του με τη μορφή της ερώτησης κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, καθώς τον οδηγεί να σκεφτεί ποιες αρχές του αθλήματος χρειάζεται να εφαρμόσει και στη ζωή του. Τον παρακινεί, δηλαδή, να διαβάσει τη συνέντευξη, ώστε να βρει την απάντηση.

β) Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της αναλογίας. Ο ομιλητής παραλληλίζει το μπάσκετ με τη ζωή: «Το μπάσκετ λέει: «Αψήφισε τη βαρύτητα, πέτα» και «κάν'το όπως έχει». Παρόμοια και στη ζωή: «Πρέπει να θέτουμε υψηλούς στόχους, να επιχειρούμε αυτό που οι άλλοι θεωρούν αδύνατο». Μέσα από την αναλογία προβάλλεται η αξία της ανάδειξης των υψηλών στόχων και η ανάγκη της υπέρβασης των ορίων. Ο άνθρωπος πρέπει να προσπαθεί για το ακατόρθωτο. Με τη χρήση της αναλογίας, ο λόγος γίνεται πιο άμεσος και παραστατικός, κεντρίζοντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Το μήνυμα καθίσταται σαφές και εύκολα αντιληπτό, καθώς η αναλογία αυτή παραπέμπει σε μια εμπειρία της καθημερινότητας του δέκτη.

γ)

«...**δυσπιστία** απέναντι στους θεσμούς...» = **εμπιστοσύνη**

«...αίσθηση συλλογικής **αποσύνθεσης**...» = **συναχή, σύνθεση**

«... συνεχώς **μεταβαλλόμενο** κόσμο...» = **αμετάβλητο**

3^η Δραστηριότητα

A3.

Επικοινωνιακό πλαίσιο : άρθρο σε σχολική εφημερίδα (απαραίτητη η χρήση τίτλου και η άντληση ιδεών από το κείμενο).

Ζητούμενο : ποια εφόδια χρειάζεται ο νέος για να εκπληρώσει τα όνειρά του σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο.

§ Διαμόρφωση ενός ασταθούς κοινωνικού, οικονομικού και αξιακού παγκοσμίου περιβάλλοντος.

- **Πνευματικά Εφόδια** : κριτική σκέψη, οξυδέρκεια, πνεύμα υγιούς αμφιβολίας, ώστε ο νέος να αξιολογεί σωστά και με αντικειμενική κρίση τις πληροφορίες που καταγιγιστικά δέχεται.
- **Δημοκρατικό πνεύμα και ανθρωπιστικές αξίες** (ομαδικό πνεύμα, ανθεκτικότητα, αίσθημα αλληλεγγύης) : Θα μπορεί να συνυπάρχει σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον, να συνεργάζεται για έναν καλύτερο κόσμο, χωρίς αδικία, βία, πολέμους και μίση.
- **Αγωνιστικό πνεύμα** : Αυτό θα του δώσει τη δύναμη να ξεπερνά τον εαυτό του, να υπερβαίνει τα όρια που η “ωφελμιστική λογική” του θέτει, να επιδιώκει να βελτιώσει τον εαυτό του βελτιώνοντας έτσι τον κόσμο που ζει.

§ Η δημιουργία ενός ψηφιοποιημένου κόσμου που οι τεχνολογικές εξελίξεις επιφέρουν διαρκείς ανατροπές και νέα δεδομένα απαιτεί

- **Ψηφιακό γραμματισμό** : εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες και δεδομένα της τεχνητής νοημοσύνης.
- **Δια βίου μάθηση** : συνεχής προσπάθεια για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, ώστε να μπορεί με επιτυχία να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις με καινοτόμα σκέψη σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο τεχνοκρατικό κόσμο.

- **Προσαρμοστικότητα και ευελιξία, επινοητικότητα**, ώστε να ανταποκρίνεται στις συνεχείς μεταβολές και προκλήσεις της εποχής.
- **Υπομονή, αυτοπειθαρχία, προσήλωση** στους στόχους και τις αρχές του.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

1^η Δραστηριότητα

B1. Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει την ποίηση ως μία δημιουργική διαδικασία που μοιάζει με ζωγραφική. «Ζωγραφίζει» μεταφορικά τις ημέρες του με ποιήματα αντλώντας τα χρώματα από την καρδιά του, δηλαδή από τα συναισθήματά του αλλά και τα υλικά από το εργαστήρι της σκέψης του, άρα από τις ιδέες και τη φαντασία του. Με τη διαδικασία αυτή δηλώνει ότι τα δημιουργήματά του ανακλούν τον ψυχισμό, την αγάπη του για τον κόσμο, μεταδίδοντας παράλληλα τους στοχασμούς του. Ο στόχος του είναι να δημιουργήσει καλαίσθητα ποιήματα που θα μεταδώσουν αισιοδοξία σε έναν κόσμο χρωματιστό και χαρούμενο.

2^η Δραστηριότητα

B2. α) Στο ποίημα εντοπίζουμε:

- **α' ρηματικό πρόσωπο οριστικής έγκλισης:** «ταξιδεύω». Η οριστική δηλώνει το πραγματικό και βέβαιο. Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει την ποιητική δημιουργία με τρόπο άμεσο, παρουσιάζοντάς την ως μια καθημερινή διαδικασία.
- **α' ρηματικό πρόσωπο υποτακτικής έγκλισης:** «Να ζωγραφίσω». Η υποτακτική δηλώνει το επιθυμητό και προσδοκώμενο. Το ποιητικό υποκείμενο αποτυπώνει τη βαθιά επιθυμία του να αλλάξει τον κόσμο μέσα από την ποίηση χαρίζοντας φως και χαρά, ένα όνειρο που αντιπαρατίθεται με την πραγματικότητα της οριστικής.

β) Ενδεικτικά:

Μεταφορά: «Παίρνω τα χρώματα απ' της καρδιάς το αλφαβητάρι».

Επανάληψη: «Ζωγραφίζω τις μέρες μου με ποιήματα» - «να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα».

Προσωποποίηση: «Κι έχω ένα όνειρο που με παιδεύει».

3^η Δραστηριότητα

B3. Στους τελευταίους στίχους, το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει ένα οικουμενικό όνειρο: «Να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα. Γεμάτες ήλιο και γελαστά παιδιά». Προβληματισμένος ίσως από την σκληρή πραγματικότητα («Έχω ένα όνειρο που με παιδεύει») ονειρεύεται να μπορεί να δρα με ενσυναίσθηση, να δημιουργεί και να παράγει καλλιτεχνήματα με αγάπη για όλα τα πλάσματα της γης («Χρώματα απ' της καρδιάς το αλφαβητάρι») χωρίς όμως να αμελεί να στοχάζεται και να αναζητά την αλήθεια («Ταξιδεύω στη γη ... βυθό»). Ελπίζει πως μπορεί να παραμένει αισιόδοξος, δημιουργώντας έναν κόσμο πιο φωτεινό και ευτυχισμένο και να μεταδίδει με το καλλιτεχνικό του έργο θετική ενέργεια στους ανθρώπους, ιδίως στα παιδιά που αποτελούν σύμβολο αθωότητας και ελπίδας, τα παιδιά που θα γίνουν οι αυριανοί πολίτες. Θεωρώ ότι σε έναν κόσμο στον οποίο συμβαίνουν πολλά δυσάρεστα γεγονότα, έναν κόσμο βίαιο και ασταθή στον οποίο βιώνουμε τις συνέπειες μίας διαρκούς κοινωνικής κρίσης και οικονομικής ύφεσης, το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου μπορεί να εμπνεύσει αρκετούς νέους να γίνουν αισιόδοξοι και δυνατοί, ώστε να αγωνιστούν για έναν κόσμο καλύτερο, χαρούμενο με ελπίδα και όνειρα. Παράλληλα, μπορεί να κάνει και κάποιους απογοητευμένους και απαισιόδοξους νέους να αλλάξουν προοπτική και να δουν τη ζωή με μια διαφορετική ματιά.

Επιμέλεια:

Σαραντίτη Ειρήνη, Δάβου Μαριάννα, Μητρούσκας Δημήτρης, Παρασκευουλάκου Αδαμαντία, Μπίλιου Χριστίνα, Ξανάλατου Σμαράγδα, Μαστραντωνάκη Ναυσικά, Αθανασάκη Ανθή, Κουκουβάου Έλενα, Σπέντζου Ασημούλα

και τα κέντρα ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ: Πειραιάς, Κερασίни, Ηράκλειο Κρήτης (Άγιος Ιωάννης και 62 Μαρτύρων), Καισαριανή, Ζωγράφου